

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

**КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН
ЛЮДСЬКОГО ДУХУ**

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей
V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів

21-22 листопада 2019 року

Львів – 2019

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». – Збірник тез доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів 21-22 листопада 2019 року. – Львів: ЛДУ БЖД, 2019. - 396 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Андрій КУЗИК, доктор сільськогосподарських наук, професор

Марта ЛАБАЧ, кандидат філологічних наук, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук, ст. викладач

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук, викладач

Збірник укладено за тезами доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». 21-22 листопада 2019 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

- Секція 1* Соціокультурний вимір науки.
- Секція 2.* Соціально-психологічні чинники культури творення.
- Секція 3.* Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.
- Секція 4.* Етичне й естетичне в культурі.
- Секція 5.* Релігія як сфера культури.
- Секція 6.* Українська культурно-національна складова світової цивілізації.
- Секція 7.* Мова й культура – головні ідентифікатори нації (до 250 річниці від Дня народження Івана Котляревського).

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

З М І С Т

СЛОВО ДО ЧИТАЧА	3
-----------------------	---

Пленарне засідання

<i>Г. Васянович</i> САМОБУТНЯ УКРАЇНСЬКА МОВА – ДУХОВНА ОСНОВА БУТТЯ НАЦІЇ	4
<i>Н. М. Момот</i> ТЕМА МАЛОРОСІЙСТВА В ЕСЕЇСТИЦІ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА	22
<i>Л. В. Сюзєва</i> ПОЗИВНІ УЧАСНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ НА ДОНБАСІ	25
<i>М. Г. Буць</i> ПОЕТ, НАРОДЖЕНИЙ ВІЙНОЮ (БОРИС ГУМЕНЮК)	28
<i>О. В. Крвавич</i> СТАВЛЕННЯ ЦЕРКВИ ДО ОДНОСТАТЕВИХ ШЛЮБІВ	30
<i>Н. Зонго</i> БУРКІНА-ФАСО: МАЛЕНЬКА КРАЇНА НА ПІВДЕНЬ ВІД САХАРИ, АЛЕ З ВРАЖАЮЧОЮ ДИПЛОМАТІСЮ!	33

Секція 1

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР НАУКИ

<i>Є. М. Вдовиченко</i> ГІБРИДНА ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: УРОКИ ТА ВИСНОВКИ	36
<i>М. В. Голдаєва</i> МОВА ВОРОЖНЕЧІ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ	38
<i>А.І. Кальба</i> КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ - ВАЖЛИВА КОМПОНЕНТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ	41
<i>Ю. О. Кривицька</i> ЗАЛЕЖНІСТЬ РІВНЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ ВІД «МОТИВУ ВИГОДИ»	43
<i>Я. В. Ляшенко</i> РОЛЬ БІОГРАФІЇ В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ	46
<i>Р. А. Миклуш</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ТА КУЛЬТУРИ ПРАЦІ ЗВАРНИКІВ	47
<i>Нітієма Сідзабдайоба Абдель Кадер</i> ІСТОРИКО-НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ «КРАЇНИ ЧЕСНИХ ЛЮДЕЙ»	49
<i>В. І. Олійник</i> ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	52

людина просто й природно для себе ніколи не порушить правил безпеки, бо для неї просто не існує інших способів буття. Основою формування культури безпеки є новий тип виховання й освіти, спрямований на взаємодію людини з довкіллям, розвиток її нового світогляду, на аналіз і оцінку існуючих небезпек, прогнозування найближчих і віддалених наслідків їх реалізації. Культура безпеки сприяє не тільки духовному розвитку особистості, але й є способом об'єднання людей гуманним ставленням один до одного, а також свідомого, відповідального ставлення до питань безпеки в усіх сферах людської діяльності. Саме така реальна культура безпеки виступає показником зрілості й розвиненості суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Джерело: складено за даними Державної служби статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Бужанська М. Культура безпеки - невід'ємна складова функціонування готельно-ресторанного комплексу Матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції ["Культура безпеки - запорука сталого розвитку"], (Миколаїв, 19-20 вересня, 2013 р.) , / Миколаїв : НУК, 2013. — С.60 — 62.

УДК 331.45

ЗАЛЕЖНІСТЬ РІВНЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ ВІД «МОТИВУ ВИГОДИ»

Ю. О. Кривицька

*Наук. керівник – О. Б. Горностай, доцент, канд. техн. наук
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Пропаганда безпечних та нешкідливих умов праці займає одне із важливих місць в практиці профілактичної роботи Фонду соціального страхування. У засобах масової інформації опубліковано 2105 статей з питань охорони праці і соціального захисту працюючих у разі виникнення нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань. Проведено 336 інших заходів з інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо безпечних і нешкідливих умов праці, проте рівень травматизму в Україні залишається високим. Фонд соціального страхування за 9 місяців 2019 року зареєстрував 2 335 (з них 189 - смертельно) потерпілих від нещасних випадків на виробництві [1].

Найбільша кількість страхових нещасних випадків зареєстрована в 2019р.: у Дніпропетровській області (15,5 %), в м. Києві (11,1 %) та Донецькій області (10,7 %). Кількість

травмованих осіб у цих областях складає 37,3 % від загальної кількості травмованих по Україні. На підприємствах України травмовано 71,4 % (1666) чоловіків та 28,6 % (669) жінок від загальної кількості травмованих по Україні.

Найбільше у I півріччі 2019 року травмувалися робітники таких професій: водій автотранспортних засобів (124), гірник очисного забою (83), прохідник (61). Найвищий рівень виробничого травматизму спостерігався серед працівників віком від 50 до 59 років (616 осіб, що складає 26,4 % від загальної кількості травмованих по Україні за I півріччя 2019 року).

Серед причин нещасних випадків переважають організаційні – 65,2 % (1523) нещасних випадків. Через психофізіологічні причини сталося 22,3 % (521) нещасних випадків, а через технічні причини – 12,5 % (291) нещасних випадків [1].

Дослідження рівня травматизму вказує, що в нашій країні дотримання чи забезпечення безпеки праці заохочується надто рідко. Поняття «мотив вигоди», як правило, завдяки стимулюванню постійно підсилюється, а «мотив безпеки праці» не тільки не отримує підкріплення, а навіть принижується. Це відбувається тому, що порушення правил безпеки не завжди тягнуть за собою негативні наслідки та дозволяють реалізувати «мотив вигоди». Працівник декілька разів нехтує правилами безпеки і без негативних для себе наслідків досягає при цьому вигоди і успіху за рахунок небезпеки. Поступово відбувається адаптація працівника до порушення правил безпеки, а мотив їх дотримання все більше послаблюється. При цьому працівник набуває навичок діяти з порушеннями правил безпеки, що робить його поведінку зручною («мотив зручності»). Всі ці порушення будуть залишатися без покарання, доки не трапиться нещасний випадок [2]. Окрім того, слід відзначити, що частими недоліками виробничого процесу є такі: залучення до роботи працівників **без професійного добору**, порушення технологічного процесу, порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо, порушення вимог безпеки при експлуатації транспортних засобів, невикористання засобі індивідуального захисту або колективного захисту, порушення трудової та виробничої дисципліни тощо.

Статистичні дані вказують, що в середньому 20-25% працюючих постійно знаходяться під впливом шкідливих умов праці. Із загальної кількості технічних засобів, що експлуатуються на підприємствах, під облік та державний нагляд **потрапляє** лише 30% . З них близько 50% вичерпали передбачений паспорт ресурс роботи, 20% не відповідають вимогам нормативно – не мають правових актів з охорони праці і лише мають відповідний сертифікат на дозвіл експлуатації.

Для зменшення «сумної» статистики керівникам підприємств необхідно морально й матеріально заохочувати робітників дотримуватись вимог з безпеки праці, цим підвищувати їх мотивацію до безпечної праці. Витрати на таке заохочення виправдовуються зменшенням

нешасних випадків. Це зробить безпечну працю матеріально вигіднішою. Робітник буде більше заробляти не тільки за рахунок продуктивності праці, але й за рахунок того, що працює безпечно, відповідно до інструкції та виконання інших НПАОП. Усі працівники мають усвідомлювати, що кожне порушення інструкції тягне за собою покарання [2] і навіть втрату життя. У європейських країнах значно дешевше створити безпечні умови праці, ніж витратити на ліквідацію наслідків нещасних випадків.

Нині, згідно з Законом України «Про охорону праці», за порушення інструкцій працівниками встановлена адміністративна відповідальність, яка полягає у застосуванні до них штрафних санкцій у розмірі від 20 до 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (340-680 грн). Розмір штрафу незначний порівняно з наслідками порушення НПАОП (руйнування будівель, обладнання чи втрата життя - карається штрафом від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років).

Робітники повинні знати й виконувати інструкції з охорони праці під час роботи. Однак в інструкціях неможливо передбачити все.: трудова діяльність значно складніша, ніж найдетальніша інструкція, тому дуже важливо виховувати у працюючих здатність спостерігати, бути обачними та обережними [3].

Ефективним засобом є формування мотивів, які змушують працівника виконувати правила техніки безпеки не тому, що так вимагає керівник, а тому, що таким є власне бажання, власна психологічна установка на безпечну роботу. Ця установка досягається поліпшенням психологічного клімату, залученням працівників до контролю за безпекою праці, виховною роботою, особистим прикладом керівників.

Політика в колективі повинна бути спрямована на пошук шляхів запобігання нещасним випадкам. На організаційному рівні потрібно виробляти психологічний настрій у колективі на безпеку праці. Виховання мотиву безпечної праці може бути підсилено за рахунок її стимулювання (премій, грамот тощо). Серед робітників доцільно проводити лотереї та ігри (за умови відсутності порушень інструкцій, травм і аварій). Робітники визначають між собою кодові номери, за якими розігрують призи, встановлені адміністрацією. При виникненні травми чи аварії ці ігри припиняються на деякий час. Практика засвідчує, що така гра сприяє зменшенню травматизму.

Високих результатів безпеки можна досягнути тільки в тому випадку, коли дотримуватись принципу «Виробництво в умовах безпеки», за якого безпека стає засобом досягнення ефективності виробництва. Помилковим є принцип «Виробництво і безпека окремо» [3].

Отже, формування свідомої позиції працівників щодо значення здорових і безпечних умов праці, акцентування уваги працівників на виробничих небезпеках та ризиках, популяризація

сучасних підходів до управління охороною праці, формування превентивної культури охорони праці та використання різних методів пропаганди охорони праці актуальні та необхідні на будь-якому підприємстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/951811> - Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань за 9 місяців 2019 року.
2. <https://library.if.ua/book/9/928.html> - Мотивація безпеки праці
3. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами [Текст] : навч. посіб.

УДК 130.2:303.686(043)

РОЛЬ БІОГРАФІЇ В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Я. В. Ляшенко

Наук. керівник - В. К. Мотуз, ст. викладач, канд. іст. наук

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Індивідуальне минуле є невід'ємною складовою соціокультурного простору. Завдяки тому, що біографія створює навколо себе своєрідний ареал людських вчинків, емоцій та почуттів, у науковців з'являється можливість у фокусі біографічного дослідження не лише виявити духовний світ людини, її наміри та пошуки, конформізм і новаторство, піднесення й невдачі, але й з'ясувати вплив особистості на хід історії.

Проблема використання біографії як джерела та засобу історичного пізнання продовжує залишатись дискусійною. Перш за все, дослідники звертають увагу на такі питання, як «співвідношення масових стереотипів і реальних дій людини», а також «вплив зовнішніх факторів на внутрішні імпульси індивіда». Ці питання важливі для визначення методологічної стратегії використання біографічного методу в історичних дослідженнях [1, с. 17].

Біографічні дослідження розкривають взаємодію особистості й соціуму, дають уявлення про її життєвий досвід, визначають особливості індивідуального сприйняття нею історичних подій, допомагають виявити її психологічні та культурні схильності у ставленні до реальності. Таке відображення дозволяє дивитись на біографію як на соціокультурний вимір історичного процесу [3, с. 12].